

HORIZON-TAAL

september - oktober 2022

Jaargang 54 - nummer 317

**ESPERANTO ONTDEKKEN, LEREN EN GEBRUIKEN
BET 2022 LITOUWEN: EEN MINI-WERELDCONGRES**

INHOUD

Ten geleide + Limburga tago	3
Studieweekend Esperanto Nederland	4
Esperanto ontdekken, leren en gebruiken	5
Lovena studotago	10
Bekende Canadese singer-songwriter treedt op in het Esperanto	11
Litersudoko	12
75 jaar Verenigde Naties: wat met de communicatie?	13
Overwegingen over meertaligheid: nuances en praktijk	17
BET 2022 Litouwen: een mini-Wereldcongres	19
Bruzzelse taaltoestanden	20
Trotse esperantisten in Berlijn	22
Wat zijn jouw reisplannen voor het najaar?	23

Foto op de cover: Gražina Opulskienė geeft Esperantoles tijdens de Baltiaj Esperanto-Tagoj in Klaipėda (Litouwen). Foto van Gražvydas Ĵurģelevičius (<https://fotisto.lt>).

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond vzw

54ste jaargang september-oktober 2022. Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Redactie: Piet Glorieux @ horizon.taal@esperanto.be www.esperanto.be/horizontaal

Tekstopmaak: Yves Nevelsteen yves.nevelsteen@gmail.com

Werkten mee aan dit nummer: Guido-Henri de Couvreur, Kris Panis, Anne Tilmont e.a.

Administratie en verantwoordelijke uitgever

Vlaamse Esperantobond vzw • Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen

03 234 34 00 admin@fel.esperanto.be www.esperanto.be/fel/nl

BE0419 028 122 @ • RPR Antwerpen • KBC: IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB

bpost: IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC: BPOTBEB1

Abonnement: 30 euro per jaar (6 nummers)

Advertentietarieven:

	1-malig	3-malig*	6-malig*
1/1 pagina	257	625	1000
1/2 pagina	150	375	600
1/3 pagina	110	275	440
1/4 pagina	80	200	320
1/8 pagina	55	140	220
1/12 pagina	30	75	120

Alle prijzen zijn in euro.

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een drukklaar geleverd exemplaar.
Btw-tarief van 21% op deze tarieven.

TEN GELEIDE

Een van de voornaamste beweegredenen van de Esperantobeweging is mensen een neutraal en voor iedereen toegankelijk communicatiemiddel te verschaffen. De gelijkenis met ecologie is treffend. Bij ecologisch natuurbeheer doet men er alles aan om een zo groot mogelijke soortendiversiteit te creëren. Analooch probeert Esperanto bij te dragen aan taaldiversiteit door mensen een neutrale, supranationale taal aan te bieden die alle talen ademruimte geeft.

Tijdens het voorbije 107de Wereld-Esperantocongres van Esperanto in Montreal (Canada) kwam dit tot uiting door de speciale aandacht die er werd besteed aan de inheemse talen. Lees meer over meertaligheid en het belang van een supranationale taal in dit nummer. Veel leesgenot!

Piet Glorieux

Internationale dag van de Vrede leper 2022

De Verenigde Naties hebben 21 september uitgeroepen tot de internationale dag van de Vrede: dé dag om de Vrede te promoten. In samenwerking met een aantal externe partners biedt leper Vredesstad onderstaand programma aan op 24 september om invulling te geven aan de internationale dag van de Vrede 2022 in leper.

PROGRAMMA

14.00 u. – 16.30 u.

Esperanto: de universele taal van de Vrede?

→ Locatie: bovenzaal Vleeshuis – Neermarkt leper

“Een nieuwe taal die een brug kan slaan tussen verschillende taalgroepen en zo de wereldvrede dichterbij kan brengen”. Dat was eind negentiende eeuw de droom van de geestelijke vader van het Esperanto, Ludwik Lejzer Zamenhof. Hij werd in zijn thuisstad in Polen vaak geconfronteerd met geweld tussen etnische groepen en creëerde daarom een nieuwe taal die van niemand en daarom van iedereen was. Taal als middel om anderen op basis van totale gelijkwaardigheid te ontmoeten. Vandaag slaat deze taal een brug tussen mensen in meer dan 200 landen.

Na een introductie over de taal door Prof. Dr. Marc van Oostendorp en een real live kennismaking biedt de Vlaamse Esperantobond vzw (<https://esperanto.be/>) de deelnemers een aantal workshops aan om op een praktische manier kennis te maken met de taal.

STUDIWEEEKEND ESPERANTO NEDERLAND

In het weekend van 25, 26 en 27 maart was er een studieweekend. Op verschillende niveaus werd er lesgegeven. De nadruk lag op het oefenen van het spreken in Esperanto in kleine groepen. Het studieweekend vond plaats in het Natuurvriendenhuis Krikkenhaar in Bornerbroek. Enkele aanwezigen vertellen hier hoe zij het studieweekend hebben ervaren.

“Ni ekparolu Esperanton!”

Een paar jaar geleden begon het als een grapje tussen Thijs en mij (zijn moeder). We zochten een geheimtaal. Een taal die alleen wij zouden spreken en begrijpen en die toch een echte taal was. Het werd Esperanto. We vonden boekjes om het te leren, websites die ons hielpen. En we kregen er steeds meer plezier in. Maar alleen maar met elkaar praten is ook zo beperkt. Misschien moeten we toch andere mensen zoeken die ook Esperanto leren? En zo vonden we het studieweekend. We kwamen wat later aan op vrijdagavond. In de zaal zaten mensen aan verschillende tafels; jong en ouder, man en vrouw. Aan de meeste tafels deden ze een spelletje: vortludo. Thijs zag een bekende van een kunveno in Rotterdam en sloot zich bij de jongeren aan. Ik zag een tafel waar geen spel gespeeld werd en ging daar zitten. Een tikkeltje overmoedig; het bleek de tafel van de docenten te zijn. In mijn beste Esperanto antwoordde ik op de belangstellende vragen. We waren welkom!

© Lode Van de Velde

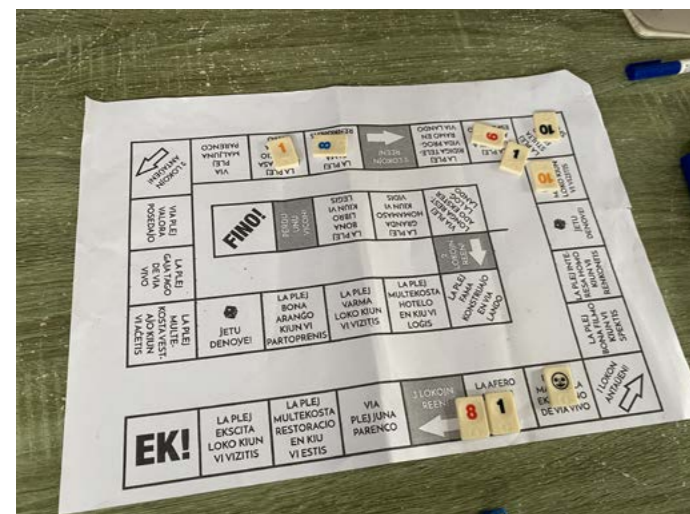
gevolgde beginnerscursussen achter de rug. In onze groep lag de nadruk vooral op spreken. En dat hebben we gedaan! Onder de rustige, geduldige leiding van docent Bert de Wit werden we daartoe uitgedaagd. In iedere groep zitten introverte en extraverte mensen. De een durft meer dan de ander, maar ieder kreeg gelegenheid om te spreken en vragen te stellen. Een goede docent weet ook uit te leggen. Niet te veel tegelijk, maar passend bij de situatie. Bert deed dat heel goed op zijn whiteboard. We hebben ook veel plezier gehad met het spel 'Wie ben ik?' Door vragen te stellen moest je raden of je een ding, dier of mens was. Bert had als verborgen identiteit Winnie de Poeh gekregen en dat was niet echt gemakkelijk te raden. Maar het meeste hebben we toch geleerd door het vragenspel (zie foto). We leerden nieuwe woorden, vragen stellen én we leerden elkaar ook nog eens beter kennen. En dat alles ook op het terras in het zonnetje. We zijn gebruid thuisgekomen.

In de vrije tijd werd er ook goed voor ons gezorgd. We aten verantwoord en lekker. Er waren drankjes en zoutjes in de avond. Het was gezellig. Ik wil iedereen die dit weekend zo goed voorbereid heeft, van harte bedanken. De organisatoren, de kookstaf en iedereen die voor of achter de schermen geholpen heeft. Estis mojose.

Op zondag vertrokken we moe en voldaan met een lifter naar huis. In de auto hebben we de hele lange rit Esperanto gesproken. Dat we dat durfden, danken we aan dit studieweekend.

Heleen van de Reep en Thijs van Viegen

Dit artikel is overgenomen uit Fenikso 3/2022

© Heleen van de Reep en Thijs van Viegen

Op zaterdag begonnen de lessen. We zaten in groep 3. Een bont gezelschap van negen mensen van heel jong (elf jaar) tot in de zeventig met verschillende al

ESPERANTO ONTDEKKEN

Er zijn enorm veel mogelijkheden: je kunt naar voordrachten gaan in lokale clubs, reizen naar grote evenementen of kleinere bijeenkomsten, boeken en tijdschriften lezen, zelf schrijven, muziek beluisteren (of maken) enz.

Op internet kun je onder andere op de volgende websites terecht voor achtergrondinfo:

- <https://esperanto.be>
- <https://mallonge.net/infolders>
- <https://esperantoestas.blogspot.com>
- <https://mallonge.net/eo-wikipedia>

Of kom eens langs op het Esperantocentrum!

ESPERANTO LEREN

Om Esperanto te leren zijn er veel mogelijkheden. Hierna een persoonlijke selectie: klassikaal, zelfstudie via internet, via een app of via een cursuspakket.

1 Online

Basiscursus

Wekelijks op maandag (eventueel in onderling overleg wijzigbaar) van 19u tot 21u van oktober 2022 t.e.m. juni 2023, behalve tijdens de schoolvakanties.

Cursusbegeleider & contactpersoon: Piet Glorieux
Mail: piet.glorieux@gmail.com GSM: 0472 25 79 18
Inschrijvingsgeld: € 30

Informatiesessie op maandag 3 oktober om 19u.

2 Klassikaal

Op verschillende plaatsen in Vlaanderen worden cursussen georganiseerd, zowel voor beginners als gevorderden. Het aanbod is sterk afhankelijk van de interesse; meestal wordt een klassikale cursus pas aangeboden vanaf 5 geïnteresseerden. In de volgende steden zijn er lokale groepen die een cursus aanbieden:

OOSTENDE

Cursus voor beginners

1e en 3e maandag van elke maand, van 15u tot 16u30
Lesgever & contactpersoon: Anne Brabant
Mail: anne.brabant@telenet.be

Conversatiecursus voor gevorderden

2e en 4e maandag van elke maand, van 14u30 tot 16u45
Lesgever & contactpersoon: Germain Pirlot
Mail: gepir.apro@telenet.be
Beide cursussen gaan door in O.C. De Boeie (2e verdieping), Kerkstraat 35
Start en informatie over beide groepen op 19 september om 15u in O.C. De Boeie.

PEER

Basiscursus

Elke woensdag van 9u30 tot 11u30 van september 2022 t.e.m. juni 2023, behalve tijdens de schoolvakanties. Organisatie: Dienstencentrum “De Schommel”. Cursusbegeleider & contactpersoon: Henri Schutters. Cursus gebaseerd op pingveno.nl (21 lessen).
Mail: henri.schutters@skynet.be GSM: 0476 81 93 67.
Plaats: BICC Cultuurcentrum “t Poorthuis”, Zuidvest 2A, 3990 PEER. Inschrijvingsgeld: (15 €) administratiekosten DC De Schommel. De lessen zijn gratis!

BRUSSEL

Spoedcursus in 15 lessen

op dinsdag, elke week volgens de schoolkalender van de Vlaamse Gemeenschap. 2 sessies: + van 6 september tot 25 januari 2023 + van 31 januari 2023 tot 21 juni 2023. Cursusleider en contactpersoon: Adam Brooking (kresko@esperantobruselo.org)

Spreekvaardigheids- en bijschaving/voordracht

wekelijks op dinsdag volgens de schoolkalender van de Vlaamse Gemeenschap. Cursusleider en contactpersoon: Nikolao de Buyl (nikolao@esperantobruselo.org)

3 Studieweekend

Om te ontdekken of het Esperanto iets voor jou is, is een studieweekend zoals dat van Esperanto Nederland ideaal. Verderop in dit nummer kan je een tekstverslag vinden van twee deelnemers. Gabin Forcier, een jonge Fransman, was ook aanwezig en maakte een tof filmpje: <https://mallonge.net/filmpje-gabin>

Het volgende studieweekend vindt plaats van vrijdag 14 oktober t/m zondag 16 oktober 2022. Locatie: natuurvriendenhuis Krikkenhaar, Krikkenhaar 11, 7627 PA Bornerbroek. **Yves Nevelsteen gaat er met een groep naartoe vanuit Antwerpen. Ga je mee?** www.esperanto-nederland.nl/studieweekend

4 Via een app

Wil je zelfstandig aan de slag? Er zijn tal van mogelijkheden en een aantal websites, apps en cursusboeken zijn recent vernieuwd.

DUOLINGO – cursus in de vorm van een computerspel te vinden op Google Play (Android) en de App Store (IOS)

Werktaal: Engels, Spaans, Frans

Meer info: www.duolingo.com/courses

Commentaar: Heel degelijke cursus, die wel enige inspanning vergt, maar het loont. Het bewijs daarvan: tijdens bijeenkomsten (en natuurlijk op internet) duiken meer en meer mensen op die Esperanto via Duolingo hebben geleerd.

Prijs: gratis – versie met reclame; premium-versie met diverse uitbreidingen en zonder reclame: € 13,99 voor één maand, € 7,33/maand voor twaalf maanden.

Veel mensen hebben al Esperanto geleerd via Duolingo. In deze video geven enkelen van hen advies over het leren van talen, vertellen ze over hun huidige activiteiten in de Esperantobeweging en hoe Esperanto hun leven heeft veranderd.
www.mallonge.net/duolingo-lernintoj

uTALK – taal cursus voor zowel beginners als gevorderden

te vinden op Google Play (Android), App Store (IOS)
Werktaal: Nederlands (en meer dan honderd andere talen)

Meer info: www.uta.lk/esperanto

Commentaar: Degelijke cursus die je direct onderdompelt in de taal. Geen (vervelende?) grammatica. Voor wie de kernwoorden en -zinnen in een andere taal wil leren. Het is ideaal voor beginners en onmisbaar voor gevorderden die hun woordenschat en uitspraak willen verbeteren.

Prijs: € 5,99 voor één maand

€ 4,17/maand voor zes maanden

€ 2,92/maand voor twaalf maanden

LANGUAGE DROPS

Moeiteloos visueel Esperanto leren. **Werktaal:** Engels. **Commentaar:** Drops helpt je nieuwe woordenschat te leren via leuke, snelle games met eenvoudige mnemonische afbeeldingen.

www.languagedrops.com

5 Via internet

ESPERANTO12.NET

De snelste cursus voor de basiskennis. Gebruikt de belangrijkste 500 woorden. **Werktaal:** Nederlands. **Commentaar:** Geoptimaliseerd voor smartphones. De cursus bestaat uit 12 lessen, met in elke les een leestekst, commentaar over de grammatica en 3 oefeningen. Daarna kan je het belangrijkste verstaan en zinnen vormen om je elementair uit te drukken en verstaanbaar te maken. <https://esperanto12.net/nl/>

LERNU

Gratis cursus in de vorm van een stripverhaal. **Werktaal:** Nederlands. **Commentaar:** Degelijke cursus; sinds kort is de site in een eigentijds, professioneel jasje gestoken. Woordenboek en grammatica beschikbaar. www.lernu.net/nl

KURSO DE ESPERANTO

Multimediaal computerprogramma voor de zelfstudie van Esperanto. **Werktaal:** Nederlands. **Commentaar:** Slechts 12 lessen. Uitspraak en luisteroefeningen. Met correctiedienst via e-mail. www.ikurso.net

PINGVENO

Online Esperantosleutel. Beknopte grammatica en woordenlijst. **Werktaal:** Nederlands. **Commentaar:** Dit boekje bevat een kort overzicht van de grammatica en geeft een vertaling van de 1500 meest gebruikte woorden. Met behulp van deze sleutel kan je een eenvoudige Esperantotekst begrijpen. www.pingveno.nl

BABADUM

Al spelend leren! **Commentaar:** BaBaDum is een website waarmee je tot 5 spellen in 21 talen kan spelen om je vaardigheden in een vreemde taal te verbeteren en te oefenen. Er worden leuke en unieke beelden gebruikt en de audio in het Esperanto is duidelijk uitgesproken. www.babadum.com

FACILA.ORG

Eenvoudige teksten over UEA en de Esperantobeweging, die ook beluisterd kunnen worden. <https://uea.facila.org>

MAZI EN GONDOLANDO – voor kleine en grote kinderen. Spelenderwijs leren aan de hand van een grappig verhaal. **Commentaar:** Wie Esperanto op een andere manier tot zich wil nemen, kan dit eens proberen. Men is bezig met een nieuwe versie! Deze kan je vinden op www.mallonge.net/mazi

6 Via een cursuspakket

ESPERANTO PROGRAMITA

Cursus voor zelfstudie. **Werktaal:** Nederlands **Samenstelling:** boek + audio-cd. **Prijs:** 19,70 EUR + verzendkosten. Actie (september en oktober): 50% korting. **Commentaar:** Met dit cursuspakket bereik je in drie tot zes maanden – afhankelijk van je taalaanleg en individuele inspanning – een taalbeheersingsniveau waarmee je je behoorlijk uit de slag kan trekken. www.retbutiko.be/eo/ero/progl

ESPERANTO - GRAMMATICA MET OEFENINGEN

Een gedegen grammatica voor ten minste enigszins gevorderde esperantisten. **Werktaal:** Nederlands. **Samenstelling:** boek + audio-cd. **Prijs:** 19,90 EUR + verzendkosten. **Commentaar:** Een basiskennis van grammaticale verschijnselen wordt voorondersteld. Bij het boek is een cd gevoegd met ongeveer een uur speeltijd. Daarop zijn uitspraak oefeningen, uitgewerkte opgaven en enkele stukjes Esperantozang te horen. www.retbutiko.be/eo/ero/egmo

COMPLETE ESPERANTO – voor wie het Engels beheerst. Zelfstudie cursus. Op het einde van de cursus heb je bijna niveau B2 behaald. Men kan de teksten gratis beluisteren op internet. **Werktaal:** Engels. **Samenstelling:** boek + uitspraak op internet. Prijs: £ 39,99 of € 52,45 (bij Standaard Boekhandel online). www.mallonge.net/complete

ENJOY ESPERANTO – voor wie Engels beheerst, verschijnt pas in januari 2022. Zelfstudie cursus. Vervolg op COMPLETE ESPERANTO. Conversatie op basis van een realistisch verhaal, maakt je meer dan ooit wegwijz in de Esperantogrammatica en -cultuur. De cursus bevat materiaal van diverse oorsprong, zoals tijdschriften, blogs en podcasts. **Werktaal:** Engels. **Samenstelling:** boek + uitspraak op internet.

TAALCORSUS ESPERANTO - DE WERELD-TAAL IN 25 LESSEN

Met deze taal cursus zul je snel en goed inzicht krijgen in het Esperanto. Er wordt zo veel mogelijk gebruik-

ESPERANTO NEDERLAND

een taal zonder grenzen
neutraal, internationaal

organiseert een

STUDIWEKEND
STUDOSEMAJNFINON

ESPERANTO

voor beginners en gevorderden
- alle leeftijden -

14 - 16 oktober 2022
Bornerbroek (Overijssel)

gemaakt van de elementen die je reeds kent uit het Nederlands en af en toe valt men terug op je (passieve) kennis van o.a. het Frans en Engels. Het Esperanto zelf is dan ook grotendeels gebaseerd op elementen uit westerse talen. Verder worden er in de cursus zo veel mogelijk geheugensteuntjes gegeven. **Werktaal:** Nederlands. **Samenstelling:** boek. **Prijs:** 12 EUR + verzendkosten. www.mallonge.net/taalcursus

KARLO - EENVOUDIG LEESBOEK

Dit boekje is ideale lectuur voor wie een cursus Esperanto afgerond heeft, de taal wil oefenen en nieuwe woorden wil leren. Het verhaal beschrijft het leven van een fictieve "Karlo". De belangrijkste gebeurtenissen uit een mensenleven komen aan bod. Woorden die niet in bovenstaande cursus voorkomen, staan onderstreept in de tekst en rechts vind je de vertaling van dit woord of deze woordstam, telkens in het enkelvoud of in de infinitief, net als in een woordenboek. Zo leer je om het woord in de tekst zelf op de juiste manier te interpreteren. **Auteur:** Edmond Privat. **Bewerking:** Lode Van de Velde. **Werktaal:** Esperanto en Nederlands. **Samenstelling:** boek. **Prijs:** 10 EUR + verzendkosten; te bestellen via www.eldonejolibera.be

ESPERANTO GEBRUIKEN

Bezoek eens een Esperantoclub. Je vindt de lijst van de clubs achteraan. Of neem deel aan een bijeenkomst; er staan er honderden op <https://eventaservo.org>. En nog een andere mogelijkheid is skypen met esperantisten overal ter wereld. Dankzij het internet zijn de mogelijkheden haast onbeperkt geworden!

AMIKUMU-app

De Amikumu-app toont Esperantosprekers in volgorde van de afstand ten opzichte van jouw locatie. Als blijkt dat er iemand in de buurt is die Esperanto spreekt (en dat ook aangeeft via de Amikumu-app), dan kan je die persoon onmiddellijk contacteren - zonder dat je zijn of haar telefoonnummer of e-mailadres kent. Maak een account aan en ga op zoek naar Esperantosprekers in je buurt. Wie weet is er toevallig een rondreizende Esperantospreker in je buurt.

www.amikumu.com/nl

EKPAROLU

Oefen je Esperanto met gevorderde (binnen- of) buitenlandse sprekers. Na een klein testje, dat nagaat of je over een minimale kennis beschikt (anders is het moeilijk communiceren), kan je een communicatiesessie vastleggen met een leraar en op het afgesproken moment beginnen te skypen. www.edukado.net/ekparolu

TELEGRAM

Telegram is een eenvoudig gratis communicatieprogramma voor computers en mobiele telefoons.

Esperantisten gebruiken het om er tekst- en spraakberichten mee te verzenden en om andere sprekers te bellen. Het is mogelijk om er alle soorten inhoud mee te verzenden. Er zijn veel groepen waarbij esperantisten over verschillende onderwerpen praten. Op de website www.telegramo.org kan je een overzicht vinden van groepen, kanalen en stickers. Ook kan je daar lezen over de vertaling van de interface naar het Esperanto.

Boeken

In Esperantoland vind je een hele waaier aan boeken en elektronisch leesmateriaal. Via de webwinkel van de Vlaamse Esperantobond vind je elk boek dat je wil. Als je het niet vindt kan de Vlaamse Esperantobond je zeker wegwijs helpen. www.retbutiko.be/nl Maar er is ook gratis online leesmateriaal te vinden. Op verkoj.com vind je een groot gamma van eenvoudig materiaal tot materiaal voor mensen die Esperanto volledig beheersen.

Portaal- en andere sites

Wie Horizontaal leest, ontdekt voortdurend andere mogelijkheden. Om je een beetje wegwijs te maken vind je hieronder enkele "portalsites", die je doorverwijzen naar allerlei toepassingen. Je kan je natuurlijk ook abonneren op een tijdschrift of boeken lezen.

Esperanto Start <https://esperanto.start.be>

Esperanto ontdekken, leren en gebruiken.

Esperanto.net www.esperanto.net/nl Voorstelling van Esperanto en links naar allerlei cursussen.

Novajoj <https://novajhoj.weebly.com>

Dagelijks actualiteitenjournaal. Veel gratis downloadbare boeken. Links naar (web- en andere) radio's, video-materiaal.

Kunfarejo www.mallonge.net/kunfarejo

Veel links naar gebruiksmogelijkheden van Esperanto.

El Popola Ĉinio www.espero.com.cn Interessante info over (vooral Chinese) actualiteit en uit de Esperantowereld. De (zelf)censuur moet je erbij nemen.

Libera Folio www.liberafolio.org Onafhankelijke (en kritische) online Esperantokrant over de Esperantobeweging.

Sumoo www.esperanto-sumoo.pl Wedstrijd met de bedoeling om het lezen van Esperantoboeken aan te moedigen. Je voert a.h.w. een strijd met jezelf om binnen een bepaalde tijdspanne een boek uit te lezen.

Tutmondaj Voĉoj <https://eo.globalvoices.org> Nieuws dat in de gewone media zelden aan bod komt. Vertaling van geselecteerde artikelen van de site Global Voices.

Wikipedia in het Esperanto <https://eo.wikipedia.org> Al meer dan 283.000 artikelen in deze internet-encyclopedie.

Podcasts en radio

Muzaiko www.muzaiko.info/24/24uinternetradioinhetEsperanto/

Ĉina Radio Internacia www.esperanto.cri.cn Dageijkse uitzending in het Esperanto vanuit China.

Radio Havano Kubo www.mallonge.net/radiokubo Wekelijkse uitzending in het Esperanto vanuit Cuba

Kern.punkto <https://kern.punkto.info> Podcast over techniek, cultuur en maatschappij

Varsovia Vento www.podkasto.net Podcast van een Poolse Esperantoclub in Warschau

La Bona Renkontiĝo www.laboren.org Podcast van Stela Eszti over hoe je een goede Esperantobijeenkomst kunt organiseren.

Vinilkosmo www.vinilkosmo.com Als lid van de abonklubo van Vinilkosmo heb je naargelang van je bijdrage recht op *live streaming*, diverse cd-roms of downloads.

Enkele tijdschriften

In volgorde van moeilijkheidsgraad.

pe = op papier en elektronisch, e = alleen elektronisch

Juna Amiko (pe) www.mallonge.net/juna-amiko

Verhalen, artikelen over actuele onderwerpen, gedichten, liedjes, quizzen, moppen, theatervoorstellingen, verslagen over evenementen, interviews enz.

Kontakto (pe) www.uea.org/revuoj/kontakto

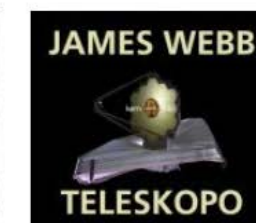
Voor gevorderden die zich interesseren voor andere landen, volkeren, culturen en samenlevingen. Uitgegeven door TEJO, de Esperantojongeren.

Monato (pe) www.monato.be

Een van de wereldwijd bekendste tijdschriften, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond (VEB). Dus met je abonnement steun je hen meteen ook.

Revuo Esperanto (pe) www.revuoesperanto.org

Uitgegeven door de Wereld-Esperantovereniging.

Een overzicht van een aantal onderwerpen van de podcast Kern.punkto

ONLINE ELKAAR ONTMOETEN

Eventa Servo is een website van de Wereld Esperantobond UEA waarop je allerhande activiteiten terugvindt van esperantisten over heel de wereld: congressen, wekelijkse clubbijeenkomsten, wandelingen, cursussen, enz. Sinds 2020 vinden veel bijeenkomsten online plaats via programma's als Jitsi en Zoom. Een overzicht vind je op

www.eventaservo.org

Onmisbaar als je op de hoogte wil blijven van wat reilt en zeilt in de Esperantowereld.

Le Monde diplomatique (e) eo.monedediplo.com

Progressief zicht op de actualiteit. Vertaling van een selectie van artikelen. In Esperanto. Gratis.

Beletra Almanako (pe) www.beletraalmanako.com

Over Esperantocultuur: literatuur, muziek, toneel, film, sociologie, linguïstiek en cultuurpolitiek, woordpuzzels, nieuws enz.

LOVENA STUDOTAGO 5 NOVEMBRO: instruado pri gramatikaĵoj, paroligaj rondoj kaj peĉakuĉo!

La loka lovena klubo Esperanto 3000 havas novan estraron. Ni volas revigligi la agadon, organizante studotagon.

Ni alternos instruadon pri gramatikaĵoj kun paroligaj rondoj (laŭ la modelo de konversacia maratono) kaj sesio de peĉakuĉo (mallongaj prezentoj fare de ĉiu: 20 bildoj kaj po 20 sekundoj). Ĉar ni volas ke ĉiu sentu sin libera paroli, instruistoj kaj akompanantoj ne lingve korektos la partoprenantojn dum la tago, sed diskrete notos eventualajn erarojn. Je la fino de la tago Yves prelegos pri oftaj eraroj kaj anonime atentigos pri plibonigeblaj kiujn li kaj aliaj rimarkis. Tiel ni ĉiuj kune lernos kaj progresos.

Instruos Kiki, Lode kaj Yves. La partoprenantoj estos dividitaj en du grupojn laŭ nivelo: progresantoj (nivelo B1) kaj progresintoj (nivelo C1). Sed ni vidos tion surbaze de la aliĝintoj; ni ja konas nian publikon kaj maksimume adaptiĝos.

Eblos manĝi surloke aŭ proksime de la ejo.

Ni planas etan libroservon, sed forte rekomendas, ke vi mendu verkon anticipe. Tio ege helpus nin.

Dato kaj loko

5 novembro 2022
De Romaanse Poort, Brusselsestraat 63 Leuven

Kotizo kaj aliĝo

Ni petas kontribuon de 25 eŭroj por la tago (manĝo ne inkludita). Eventuala gajno estos la startkapitalo por nia venontjara studosemajnfino.

Aliĝu per retmesaĝo al yves@ikso.net

Organizantoj

Lode Van de Velde kaj Yves Nevelsteen, nome de Esperanto 3000.

Lastmomentaj informoj

aperos en <https://esperanto.be/ls>

Kio estas peĉakuĉo (Pecha Kucha)?

Ĉu vi foje laciĝas aŭskulti longajn, kaj eble enuigajn, prelegojn dum Esperantaj aranĝoj? Jen ebla solvo: organizu peĉakuĉon!

La baza ideo de peĉakuĉo estas tre simpla: pluraj homoj prelegas, ideale pri similaj temoj, dum po ses minutoj kaj kvardek sekundoj. La kialo de tiu ĉi ŝajne arbitra daŭro estas ke oni devas uzi projekciatajn lumbildarojn (PPT aŭ simile), precize dudek, kaj ĉiu el ili daŭras surekrane ĝuste po dudek sekundojn. Tio disciplinigas prelegantojn, kaj samtempe havigas viklecon, kaj eĉ amuzemon kiam spektantoj vidas la manieron per kiu la tuto disvolviĝas. Eĉ la transiro inter la sinsekvaj prelegantoj estas simile mezurita, per ekrano same daŭranta, kiu prezentas la parolonton kaj la titolon de la sekva prezento. La tuto estas tre facile pretigebla, se nur oni disponigas iom antaŭe la lumbildojn kaj la projekciilon.

Bazita je blogafiŝo de Toño del Barrio
<https://mallonge.net/pechakucha>

BEKENDE CANADESE SINGER-SONGWRITER TREEDT OP IN HET ESPERANTO

De bekende Canadese singer-songwriter Yves Desrosiers bracht vorig jaar zijn eerste album uit in het Esperanto. De deelnemers aan het Wereld-Esperantocongres in Montreal konden live genieten van zijn optreden in het Esperanto.

In 2021 vond de opname plaats van de show "Nokta Ŝoforo" van Yves Desrosiers in Montreal, volledig in het Esperanto, geproduceerd door de Wereld-Esperantobond en gesponsord door de Interkultura Novelo-Konkurso (INK) [Interculturele roman-competitie].

Na zijn samenwerking met de meertalige zangeres Lhasa de Sela (La Llorona) en zijn vertaling naar het Frans van liederen van de hand van de Russische dichter Vladimir Vysotski ("Volodia"), was Yves Desrosiers voorbestemd om Esperanto op zijn weg te vinden. Dinsdag 9 augustus kon men van het resultaat genieten in het Imperial Theater, in het kader van het 107e Wereld-Esperantocongres in Montreal.

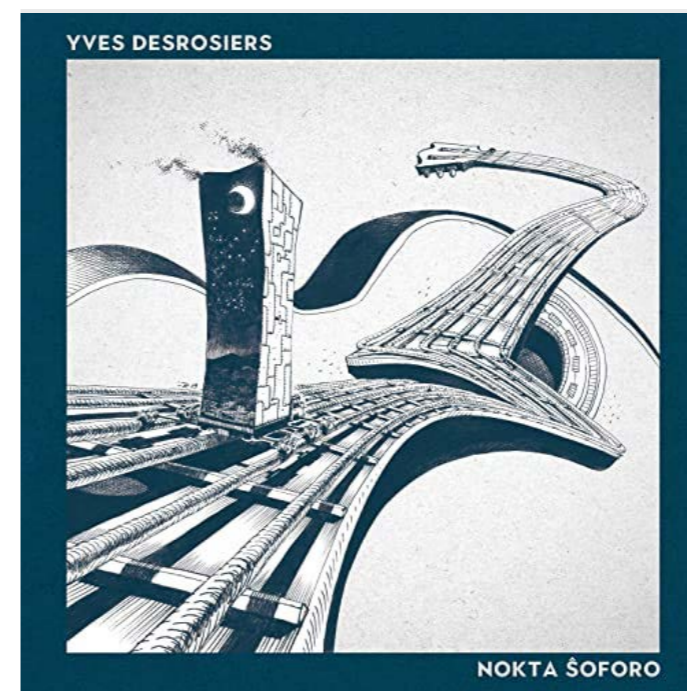
De muzikant met onafscheidelijke hoed speelde de nummers van zijn nieuwste cd, "Nokta Ŝoforo", voor een aandachtig publiek, dat de nu eens meditatieve, dan weer naar rock neigende creaties hartelijk toejuichte. Dromerige beelden begeleidden de muziek op een scherm achterin het podium.

Desrosiers nodigde ons uit om met hem de lange eenzaamheid en overpeinzingen te delen van een nergens heen voerende reis per auto. Een reis, slechts onderbroken door tussenstops in motels en autopannes.

De zes muzikanten (waaronder de zoon van Desrosiers zelf) waren goed hoorbaar, ondanks kleine geluidsproblemen. Zo waren onder andere enkele instrumenten niet genoeg hoorbaar. De zanger sprak het publiek niet rechtstreeks toe, maar gebruikte een tekst die hij zelf had opgenomen. Misschien moet hij dat voortaan live doen, want zijn uitspraak van het Esperanto is intussen enorm verbeterd.

Die details weerhielden ons er echter niet van om te genieten van heel poëtisch werk, dat sommige kijkers zonder aarzelen vergeleken met de muziek van Pink Floyd! We kunnen alleen maar hopen dat Yves Desrosiers zijn relatie met onze taal zal voortzetten en dat hij zal beslissen om niet alleen gitaar te spelen, maar ook vaker te zingen, want zijn stem is emotioneel en ontroerend.

*Stéphane Brault
Uit Libera Folio 13 augustus 2022
Vertaling: Piet Glorieux*

LITERSUDOKO 5

Uzu la literoj: a e ĝ i m n r t u

		t	u			m		
		a	t			e	i	
I	m		e	n		t		
			i	a				u
	t			r				
							a	m
m					u	ĝ		e
				ĝ			n	
u	n							

Solvo de la enigmo de Horizon-taal, n-ro 316:

Ĝ	N	E	I	O	A	T	V	J
J	V	A	T	N	Ĝ	E	I	O
T	I	O	E	V	J	Ĝ	A	N
E	Ĝ	T	N	J	V	A	O	I
N	A	I	O	T	E	J	Ĝ	V
V	O	J	A	Ĝ	I	N	T	O
O	T	V	Ĝ	E	N	I	J	A
I	J	N	V	A	T	O	E	Ĝ
A	E	Ĝ	J	I	O	V	N	T

Vi povas sendi viajn solvojn al la kreinto Det Koning:

Retadreso: det@koningnet.com

Poŝtadreso: Det Koning
van Speykstraat 19 - 4535 BN Terneuzen Nederland

75 JAAR VERENIGDE NATIES:
WAT MET DE COMMUNICATIE?

Naar aanleiding van de viering van 75 jaar Verenigde Naties in 2020 verscheen volgend artikel - weliswaar in het Engels en aangepast - in het tijdschrift van AWE (Association of World Education). Het is van de hand van dr. Guido-Henri de Couvreur, die in zijn carrière veel buitenlandse ervaringen heeft opgedaan (zie biografie en anekdotes). Hoewel twee jaar na datum blijven de vaststellingen van kracht. Hieronder een eerste deel.

Deze verjaardag is reden genoeg om op twee van de "verworvenheden" terug te komen die zeer belangrijk zijn in de evolutie van de mensheid. Ten eerste was er het "mensenrechtenverdrag"¹ (UVRM). En enkele jaren geleden kwamen de "duurzame ontwikkelingsdoelstellingen", vaak gekend als SDG's (sustainable development goals) op de proppen. Misschien is het tijd om een evaluatie te maken. Heeft taal er iets mee te maken?

Hoe zit het met de SDG's?

Als we de SDG's behalen, hoe zal de wereld dan verbeteren? Laten we er in deze context slechts twee punten uitkiezen:

1. Mensenrechten beschermen en gendergelijkheid en "empowerment" van vrouwen en meisjes bevorderen. ("empowerment" is moeilijk te vertalen, een mogelijke benadering is: het meer kracht geven aan vrouwen.)
2. Om vreedzame, rechtvaardige en inclusieve samenlevingen op te bouwen.

Maar primair aan deze twee punten is er iets dat echt richting geeft aan "alle mensen" op aarde, namelijk het **mensenrechtenverdrag**. Hoe zouden we deze SDG's kunnen behalen als we het mensenrechtenverdrag vergeten?

Mensenrechtenverdrag (UVRM)

Laten we dit even van naderbij bekijken. Artikel 1 van dit verdrag zegt:

"Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren. Zij zijn begiftigd met rede en geweten en moeten met elkaar handelen in een geest van broederschap."

Over dit eerste artikel zijn er minstens twee ernstige opmerkingen te maken. Wat betekent *gelijk in waardigheid en rechten*? En ten tweede, wat met het woord *broederschap*? Het ziet er al jaren naar uit dat de meeste mensen slapen terwijl ze op aarde rondlopen!? Vele mensen beweren naar aanleiding van het UVRM, dat we allemaal "gelijk" zijn. Maar is dat wel zo? Is iemand van ons gelijk? Kijken we naar onszelf, kijk naar onze gezichten kijk naar onze huid, kijk naar onze culturele kennis enz. Dat alle mensen gelijk zijn is een vreemde interpretatie, komende van de Franse Revolutie (?). Wat heel goed wordt genoemd in dit artikel is dat we *gelijk zijn in waardigheid en rechten*. Dat betekent dat we dienen te streven naar *gelijkwaardigheid* en niet naar *gelijkheid*. Want het laatste is onmogelijk, ook niet binnen 10.000 jaar. Maar zelfs streven naar gelijkwaardigheid in waardigheid is nog een lange weg!

Dan kunnen we kijken naar het woord *broederschap*. Wat een vreemde situatie om in broederschap te leven terwijl andere leden van het gezin een andere taal spreken en elkaar zelfs niet kunnen verstaan. Het is inderdaad vreemd dat, als wij in een geest van broederschap leven, niet alle broeders en zusters hetzelfde vehikel hebben om te communiceren, namelijk dezelfde *supranationale taal*, die niemand of geen enkel land ook privileges geeft? Droom ik? Misschien.

Als Europeaan en overtuigd inwoner van de Europese Unie zie ik dat er 27 landen en 20 officiële talen zijn. Maar wat zag ik toen ik in grote auditoria kwam: er zijn slechts 4, 5, 6 tolkcabines? Wat gebeurt er met taal minderheden? Is dit de manier waarop democratie functioneert? Lijken sommige talen belangrijker te zijn dan andere? Op welke gronden? Is het dat wat Marianne Thys, ex-EU-parlementslid en -commissaris, bedoelde toen ze zei:

"Taal is macht en als we een andere taal moeten spreken, verliezen we invloed".

Taalrechtvaardigheid

Philippe Van Parijs², een gerenomeerd filosoof, beoogt dat er *taalrecht* is met 3 gevolgen:

- verstoorde samenwerking tussen mensen

- ongelijke kansen voor gebruikers
- ongelijke waardigheid van personen

Zijn observaties geven aan de huidige situatie in strijd is met het eerste artikel van de UVRM. Niettemin verklaarde hij dat Europa, samen met een groot deel van de wereld, snel convergeert in de richting van het aannemen van het Engels als enige “lingua franca”. Misschien geldt dit inderdaad voor sommige plaatsen in Europa!? Maar wat met andere plaatsen in de wereld? Of is dit een herboren *eurocentrisme*? Kan het zijn dat deze filosoof een verkeerde conclusie heeft getrokken? Met een blik beperkt tot de academische wereld behoren, politiek, reizen, zakenwereld op een bepaald niveau, diplomatie en nog wat andere groepen...? Een soort “upper top lucky guys”!?

Dit roept een aantal ernstige *ethische problemen* op, waarvan er minstens drie kunnen worden geformuleerd in termen van *taalrechtvaardigheid*:

- als oneerlijke samenwerking
- als ongelijke kansen
- als ongelijke waardigheid

Zijn dat geen ernstige klachten? Hoe passen ze in de rechten van mensen? Met andere woorden, het is een *discriminerend* onderstroomproces *dat veel andere processen ondermijnt* zoals:

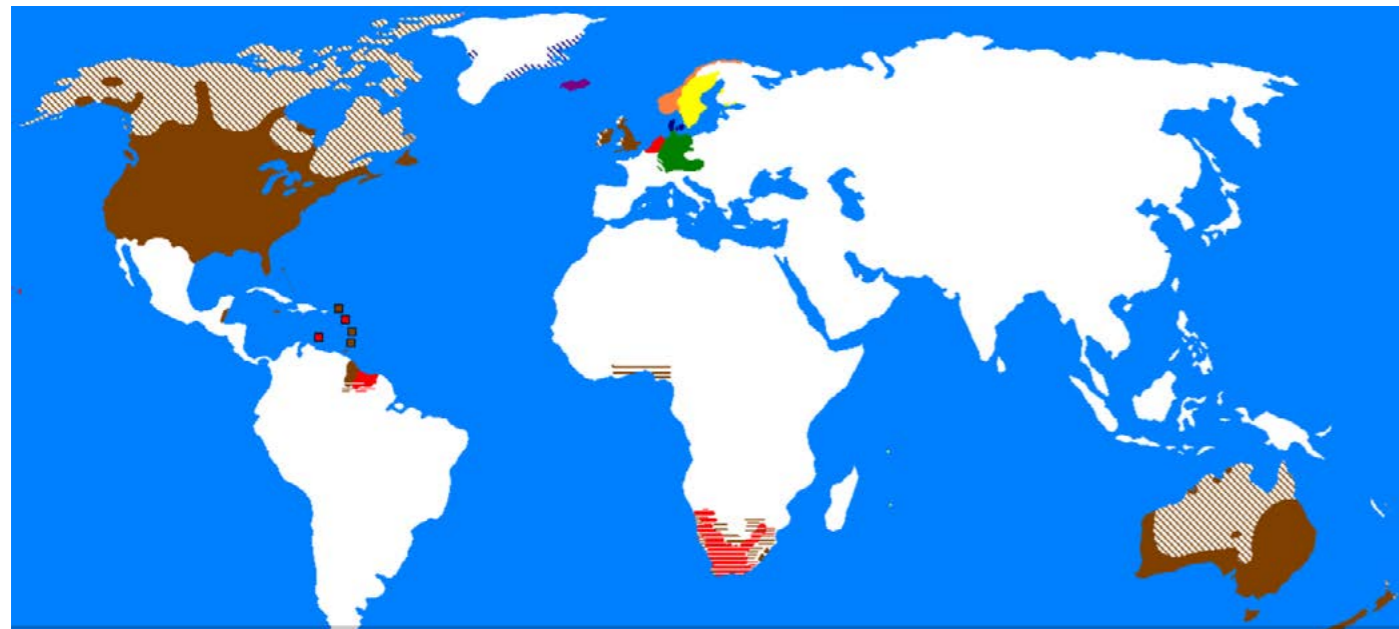
klimaatverandering, ecologische kwesties, genderequivalentie, democratie, armoedebestrijding, enz.

met als gevolg dat SDG's pas over heel lange tijd zullen behaald worden, niet op een efficiënte manier en misschien zelfs helemaal niet omdat er bijna geen “olie” in de machine zit. Inderdaad we hebben geen, algemeen gebruikte, supranationale taal, die niemand toebehoort.

Veel mensen zien echter het probleem niet. Dus laten we wakker worden. Voor de sceptici onder ons: vergeet niet dat er ongeveer 6000 talen in de wereld zijn, een chaos van talen, die op geen enkele manier een mogelijkheid bieden om tot een betere wereld te komen. Jarenlang was ik naïef, ik dacht dat talen er zijn voor de communicatie maar ik zag dat ze vaak precies het tegenovergestelde doen, namelijk mensen verdelen. Daarom zou een supranationale taal de olie in de machine zijn, wat nu niet het geval is. En hoe kan een machine draaien zonder olie?

Ongelijke kansen

Wat betreft het tweede “ethische probleem” hierboven. Hoe kunnen we ooit op *democratische basis* tot *vreedzame, rechtvaardige en inclusieve samenlevingen* komen als we minderheden ontkennen en hen een taal opleggen die vreemd is en moeilijk en

© File:Germaansetalen.png - Wikimedia Commons

¹ De Brussels-EU Chapter heeft zijn vierentwintigste Aurelio Peccei-lezing gehouden, door Philippe Van Parijs met als thema: *Linguistic justice in Europe and in the world (Linguïstische rechtvaardigheid in Europa en in de wereld)*. Philippe Van Parijs, doctor wijsbegeerte (Oxford) en sociale wetenschappen (Leuven), professor aan de Katholieke Universiteit.

² https://nl.wikipedia.org/wiki/Germaanse_talen

³ We zijn erg geïnspireerd door het artikel van Gennadiy Shilo, rector van de Europese Universiteit van JUSTO, in *Horizontaal*.39, 230(2008)4-7

⁴ <https://nl.wikipedia.org/>

tijdrovend om aan te leren? Is dat waardigheid? Zijn dat inclusieve samenlevingen? Is dat niet eerder een gebrek aan eerbied? Een gebrek aan empathie? Is dit alles geen hinderpaal om de VN-ontwikkelingsdoelstellingen te bereiken?

Kan je je inbeelden dat West-Europeanen Chinees, Malayalam, Russisch, Japans of Arabisch zouden moeten leren? Begrijpen wij wat we andere mensen van de wereld aandoen? Of is het Engels een bijzonder restantje van het Europese kolonialisme? (“Laten we Groot-Brittannië weer groot maken”, zei Boris Johnson, ex-premier van het Verenigd Koninkrijk.)

Velen gaan ervan uit dat iedereen Engels kent. Mark Fettes, een Amerikaanse onderzoeker, vertelt dat slechts 7% van de Europeanen Engels als moedertaal heeft! Is dat iedereen? Is het veralgemeende gebruik van het Engels dan geen flagrante discriminatie? Zo vaak vergeten mensen dat al diegenen die tot de *Germaanse taalgroep* behoren, bijzonder begunstigd zijn. Bekijk de verspreiding van de Germaanse talen

op de wereldkaart³: Deens, Duits, Engels, IJslands, Nederlands, Afrikaans, Noors en Zweeds. Deze taalgroep is fel bevoorrecht ten aanzien van de rest van de wereld.

Is Engels echt een “wereldtaal” zoals zo vaak wordt beweerd? Of is er sprake van taalhegemonie? Alleen op de “bruine vlakken” in bijgaande afbeelding is *Engels de moedertaal*. En wat met de witte delen op deze kaart? Vergeet ook niet dat deze kaart nog steeds eurocentrisch is, ze weerspiegelt niet op de juiste manier de landoppervlakten. Europa wordt hier niet proportioneel voorgesteld in oppervlakte. In feite is Afrika in vierkante kilometer veel groter dan wordt gesuggereerd door deze kaart.

Onderzoek toonde aan dat 94-96% van degenen die meestal worden beschouwd als kenners van vreemde talen, eigenlijk niet zo veel talen kennen en alleen op een primitief niveau met elkaar kunnen communiceren in deze vreemde taal.⁴

Guido-Henri de Couvreur
(vervolg in volgend nummer)

GUIDO-HENRI DE COUVREUR: EEN KLEINE BIOGRAFIE VAN DE AUTEUR

Werkzaamheden als adviseur, gasthoogleraar, docent, onderzoeker, ontwerper van zeer lage-energie woningen, begeleider van groepen.

Publicist van boeken en artikelen op het gebied van nieuwe dingen denken. Ethiek, kritisch over geïndustrialiseerde landen, waarden, ecologische invloeden, kennis, verbetering van de levenskwaliteit.

Leerstof: ‘iemand’-Zelf worden, van gedachten veranderen, ethiek (zie hierboven), ethische ecologische impact in democratische perspectieven, autonoom bouwen, bio-ecologisch bouwen, overwinnen van te egocentrische welvaartssamenlevingen, cultuurfilosofie. Is er nog plaats voor religie in een technische wereld?

Functies:

- Vicevoorzitter van de Club van Rome EU (9 jaar)
- Voorzitter en oprichter van Mondo vzw, tot op heden
- Voorzitter SVA, studievereniging voor Alternatieve Energie-omzetting; (10 jaar)
- Senior lid en Coach van de Association of World Education (AWE) (19 jaar)
- Meer dan 20 jaar lid van de Vlaamse Esperantobond

Studies: Universiteiten van Antwerpen, Leuven en Brussel. Einddiploma's behaald in:

- Elektromechanische techniek
- Morele en religieuze wetenschappen
- Familiale en Seksuologische wetenschappen
- Filosofie (doctoraat)

Docentschap; Postdoctoraal in Systeemtheorie Communicatie en Counseling

Mondo vzw – www.mondo.be

COMMUNICATIEPERIKELEN

Vele mensen gaan er als vanzelfsprekend vanuit dat Engels de taal is die nu de toon zet in de wereld. Gebleken is uit bijgaand artikel van mijn hand, dat deze gedachten toch wel sterk aanmatigend zijn en helemaal niet feitelijk. Niet alles wat men voelt, zijn ook feiten! Enkele anekdotes.

Toen ik in Hongarije een lezing gaf, werd die stukje per stukje eerst naar het Duits overgezet en dan naar het Hongaars, terwijl ik in het Engels sprak. Onnodig te zeggen hoeveel fouten daar zijn ingeslopen. Dus sterk gestoorde communicatie, of niet soms? Het gebeurde dat ik voor een interview gevraagd werd door een Hongaarse radio-omroep. Het interview duurde 60 minuten, maar 30 minuten daarvan werden gebruikt om te tolken. Het universele Engels is blijkbaar dan toch iets minder universeel dan men vaak al te lichtzinnig beweert.

Een ander situatie was toen ik in India was voor een zakelijke bijeenkomst en ik me een broek naar Indische normen wilde laten aanmeten. Ik heb proberen uit te leggen aan de kleermaker dat de broek niet te nauw mocht zijn, want eens gewassen zou ze misschien krimpen, de rest laat ik aan uw fantasie over. Zogezegd, zogedaan. Toen ik de broek ging afhalen was de man zeer tevreden over zijn werk, ik iets minder. Toen ik in de broek stapte bleek dat de kleermaker mijn suggestie iets te "ruim" had ingevuld: in die broek konden wel twee mensen. Ik was in de zuidelijke staat Kerala. In de overtuiging en wetende dat de meeste jonge mensen en anderen die school hebben gelopen er Engels kennen, vroeg ik me af hoe ik tot een oplossing kon komen? Zo kwam het spontaan bij mij op om naar een andere kleermaker te gaan en de middelomtrek van die broek te laten vermaken! Zo geschiedde. De kleermaker bekeek de broek en zei dat alles prima was, tenminste volgens zijn uitleg. Ik kon maar niet overbrengen wat ik wou. Daarna heb ik een poging ondernomen om op straat een vijftal mensen aan te spreken en hen te proberen uitleggen dat deze broek toch eigenlijk wel vele maten te groot was en ik ze wilde laten vermaken. Na de vijfde of de zesde persoon was er één iemand die voldoende Engels verstond om dit over te brengen bij de tweede kleermaker. Dan moet je weten dat bijna iedereen in Kerala wat of veel Engels geleerd heeft op school en dat vele studies uitsluitend in het Engels gebeuren.

Uit dit alles blijkt hoe moeilijk het is voor mensen die tot een andere taalgroep behoren, om Engels te gebruiken en er iets zinnigs mee te kunnen overbrengen. Communiceren heet dat. Nogmaals, wij mensen van de germaanse taalgroep, zijn sterk bevoordeeld tegenover de rest van de wereld en dat is uiteraard een gevolg van het Britse imperialisme en het eurocentrisme dat erin doorklinkt: Europa als middelpunt van de planeet. We vergeten te vaak dat een (wereld)bol wiskundig en geografisch gezien geen middelpunt heeft... of misschien wel dat je elk punt ervan als het middelpunt kan beschouwen.

GHdC

www.retbutiko.be

Kalle Kniivilä
Homoj
de Putin

NUN SPECIALA RABATO:
-15%!

LINGVO

OVERWEGINGEN OVER MEERTALIGHEID: NUANCES EN PRAKTIJK

Diverse media hadden het recent over talenkennis, en daarbij sneuvelen nogal wat hardnekkige misverstanden. Voer voor polyglotten!

Natuurlijk is meertaligheid een troef in een wereld die al lang een echte *Global Village* is. Die term komt overigens van de Canadese mediatheoreticus Marshall McLuhan, over de groeiende interconnecties in de wereld door het toegenomen mediagebruik. Een visionaire persoon, en de man wist toen nog niet wat er op ons afkwam: hij beschreef het in 1960... lång voor de internet- en cyberlawine, die ons leven vandaag beheert en beheerst.

Info over meertaligheid is zeker van nut voor esperantisten, die door hun intense internationale uitwisselingen nogal eens in gemengde relaties belanden, met uiteraard kindjes die jongleren tussen moeder-, vader- en landstaal. Voor wie in zo'n geval zit: ooit werkte de Hongaars-Nederlandse priester András Cseh een methode uit voor Esperantofamilies; een van de kernpunten is daarbij dat er liefst, per persoon, één taal per context (thuis, school, straat...) wordt gebruikt. Bijvoorbeeld moeder spreekt Nederlands, vader spreekt Catalaans, op school spreekt het kind ook Nederlands en misschien wordt er in de woonplaats zelf wel Frans gesproken. Een kind kan dat dan allemaal netjes catalogeren en zal er geen mix van maken. Ik deed dat ook met mijn dochtertje Isis, die opgroeide in een Franstalig dorp, waar op de crèche uiteraard gemakkelijker kindertaal werd gesproken. Ze wou op een bepaald moment dat ik als alleenstaande moeder ook Frans tegen haar sprak. De Esperanto-Cseh-metodo in gedachten, heb ik dat lekker niet gedaan en... met succes. Geheel in lijn met de theorie vroeg ze me dan, op bezoek bij de Antwerpse familie, een beetje verwonderd of ze daar op straat Nederlands praatten – in onze dorpscontext was dat immers Frans.

Linda. - Mythes rond meertaligheid

www.linda.nl is de gratis nieuwsbrief van Linda., een eigenzinnig Nederlands maandblad. Op 29 juli laatstleden verscheen volgende tekst, vol interessante overwegingen:

De Universiteit Utrecht onderzocht de mythes rond meertaligheid, nu tweetalig onderwijs op alle niveaus steeds vaker voorkomt. Voor taalwetenschapper Jacomine Nortier hoeft men niet bang te zijn om kinderen diverse talen aan te leren, bijvoorbeeld de landstaal naast een andere thuistaal. Een rijk taalaanbod – dus ook thuis – draagt juist bij aan de taalontwikkeling van een kind. Dat merkte ik bijvoorbeeld ook in Vlaanderen op, waar we in de media anderstalige films en liedjes horen en zelden nagesynchroniseerde versies. We krijgen zo onbewust heel wat klanken en termen mee. Wat overduidelijk helpt bij het leerproces. Vlaamse kinderen zijn bevoorrecht in vergelijking met Engelse, Duitse of Franse kinderen.

Meertalige straatnamen in Novi Sad/Servië. Bron Foto Goran.Smith2 / Wikipedia Commons

Maar hoe pakken opvoeders het dan aan om te zorgen dat de kroost wel vlotjes in diverse talen babbelt maar niet alle woordenschat door elkaar haspelt? Er zijn hogergenoemde tips, maar ook: “Een kind dat in het Marokkaans kan tellen maar geen woord Nederlands spreekt, is verder in zijn ontwikkeling dan een Nederlandssprekend kind dat niet kan tellen. De eigen taal moet je vooral niet afpakken. De woordenschat in elk van de afzonderlijke talen is bij meertalige kinderen vaak iets armer dan bij een eentalig kind, maar de taalontwikkeling gaat snel. En daar gaat het om: als kinderen maar talig worden, het maakt niet uit in welke taal. Thuistalen moeten we echt verwelkomen. In Papoea-Nieuw-Guinea leren kinderen zelfs vier of vijf talen parallel. Er is geen enkele aanwijzing dat die kinderen problemen ondervinden door hun meertaligheid”, voegt Elma Blom, hoogleraar Taalontwikkeling en Meertaligheid, daaraan toe.

Er zijn bovendien volgens haar veel aanwijzingen dat meertaligheid enkele voordelen op intellectueel vlak oplevert. “Zeker wanneer je je moet concentreren op een taak, en afleiding moet negeren. Meertalige kinderen trainen deze vaardigheid continu. Uit ons onderzoek blijkt dat Fries-Nederlandse, Pools-Nederlandse en Turks-Nederlandse kinderen een voordeel hebben in aandachtstaken die concentratie vergen en het werkgeheugen aanspreken”, zegt dr. Blom.

Het is een stelling die we ook op onze scholen mogen toetsen, waar nog te vaak op het speelplein het gebruik van een andere dan een Nederlandse thuistaal van vele leerlingen wordt ontmoedigd en zelfs bestraft. Heel sympathiek komt dat ook niet over bij de kinderen.

De BBC-nieuwsbrief over de invloed van meertaligheid op het brein¹

Dit bijzondere artikel van Nicole Cheng begint met een anekdote. Cheng woont en werkt in Parijs, spreekt er vooral Engels en is van Chinese afkomst. Maar toen haar lokale Franse bakker vroeg hoeveel gebakjes ze wou kopen, antwoordde ze spontaan... in het Mandarijn. Niet enkel de bakker was verward, zijzelf ook – want ze praat nog maar zelden Chinees.

Waar kwam dat dan ineens vandaan? Dat bracht haar op een queeste naar vele aspecten van meertaligheid. Een onderzoeker die daar aardig wat over te vertellen heeft, is senior onderzoeker Mathieu Declerck van de Vrije Universiteit Brussel. Hij vertelt dat bij mensen die vaak van taal wisselen, bij één bepaalde term alle talige hersenvelden worden geactiveerd. Dus als je denkt aan een hond, dan komen ook

Ook in India is meertaligheid heel gewoon. Bron Foto: Amrith Raj / Wikipedia

chien en dog en Hund of hundo automatisch in actie. Dat betekent dat men constant een zekere controle moet houden over heel dat gebeuren, die wirwar van elektrische activiteit binnen de hersenen die men in toom moet houden. En dat is natuurlijk vermoeiend, zeker als men moe of niet geconcentreerd is.

Zelf geeft Declerck aan daar bijvoorbeeld last van te hebben, als de taalvariatie te snel opeenvolgt. Typisch Belgisch, zoals bij een banale treinreis van Duitsland via Wallonië naar Vlaanderen, waarbij hij vaak de treinconducteur in de “verkeerde” taal aanspreekt.

Onderzoek wijst ook uit dat meertaligen soms ook effectief trager gaan spreken, omdat er dat constante gevecht is om de niet actieve talen te onderdrukken. Soms leest men woorden correct maar legt men de accenten verkeerd – terwijl die toch door diverse hersendelen worden gestuurd. Italianen die in Engelstalige landen wonen, beoordelen soms correct Italiaans als foutief omdat de zinsstructuur niet lijkt op de Engelse. Soms wordt het zelfs lastig om de termen in de eigen moedertaal naar boven te halen – dat gebeurt inderdaad bij mezelf vrij vaak.

Onderzoekers bekijken het navigeren tussen talen dan ook als een soort koorddansen. Studies lijken ook te bevestigen dat meertaligheid een gunstige invloed op dementie heeft en zelfs dat meertaligen beter zijn in uitvoerende taken en in situaties die contra-intuïtief zijn.

Dus toch maar Esperanto opnemen in uw rijtje werktalen of in dat van uw kinderen?

Anne Tilmont

¹ [bbc.com/future/article/20220719-how-speaking-other-languages-changes-your-brain](https://www.bbc.com/future/article/20220719-how-speaking-other-languages-changes-your-brain)

MOVADO

BET 2022 LITOUWEN: EEN MINI-WERELDCONGRES

Als enige deelnemer uit ons zwart-geel-rode landje “vertegenwoordigde” ondergetekende België op de Baltaj EsperantoTagoj (BET) 2022 in Klaipėda, Litouwen. Een verslag.

Na mijn leuke deelname aan BET 2017 in Liepāja (Letland) en na lovende verhalen over voorbije Baltische Esperantodagen in Litouwen wou ik absoluut niet ontbreken op de Esperantodagen in de meest zuidelijke Baltische staat. De mogelijkheid om er met trein en veerboot Kiel-Klaipėda (ecologischer dan het vliegtuig) heen te reizen was een extra argument.

Klaipėda, Memel genoemd toen de Duitsers er nog de plak zwaaiden, is de zeehavenstad van Litouwen, de op drie na grootste stad van het land. Het ligt op een boogschuit van de Russische exclave Kaliningrad. De gespannen situatie met Rusland weerhield me niet om naar Litouwen te gaan, maar op een of andere manier speelde het toch in mijn achterhoofd. Op een keer hoorden we ’s morgens een enorm gedruis en mijn eerste gedachte was: “Daar zijn de Russen!”. Gelukkig was het vals alarm, het lawaai kwam van de nabije zeehaven. De oorlog had wel een invloed op het deelnemersveld en het programma. Normaal gezien mogen de BET-bijeenkomsten een niet onaanzienlijk aantal Russische esperantisten verwelkomen. Om begrijpelijke redenen moesten die nu verstek laten gaan. Dat was ook het lot van de bekende auteur-dichter-zanger Mikhaelo Bronštejn. In een gedicht liet hij zich, in niet mis te verstane bewoordingen aan het adres van de “grote leider”, bitter uit over het gemis van zijn Litouwse vrienden (zie kader).

Het congres vond grotendeels plaats op de campus van de universiteit van Klaipėda, enkele kilometers buiten het stadscentrum. Voor de lezingen en het culturele programma was de perfecte technische uitrusting van de universiteitsgebouwen een troef. Het nadeel van deze locatie was het gemis van een “gufujo”, een plaats voor “gezellig samenzijn”. Maar esperantisten zouden geen esperantisten zijn als ze er geen oplossing voor vonden. Al snel werd het een gewoonte om na het avondoptreden een hoek van de zaal te gebruiken voor samenzang. Eens te meer stelden we vast dat volksliederen ginder nog

altijd een traditie zijn. Het deed een beetje denken aan ons kampvuur bij de scouts van vroeger.

Het niveau van het programma was hoog. Lezingenseries van professoren met naam (prof. dr. Amri Wandel, prof. dr. Ilona Koutny, prof. dr. Duncan Charters) over respectievelijk “Esperanto, taal en cultuur”, “De James Webb-ruimtetelescoop” die net op dat moment zijn eerste foto rondstuurde, en “Interculturele communicatie”. Natuurlijk was er ook een reeks lezingen over Litouwen en zijn taal. Ik leerde er o.a. dat Zamenhof zijn inspiratie voor het systeem van de correlatieven vond in het Litouws. Daarnaast kwamen nog diverse interessante zaken aan bod. Een Duits project om moerassen, die een grote ecologische waarde hebben, in hun oorspronkelijke staat te herstellen; een lezing over “Immunologie en vaccins”; een “workshop” vertalen enzovoort.

Het avondprogramma was van een gelijkwaardig niveau. Het blazersensemble dat de plechtige opening opluisterde, speelde prachtig. Natuurlijk kon de groep Asorti niet ontbreken: zij speelden een thuismatch. Op de andere avonden was het kruim van de Esperantoartiesten van de partij met muziek en een reeks sketches waar esperantisten en anderen op de korrel werden genomen. Georgo Handzlik (Polen), Saša Pilipović (Servië) en Anja

Wordt vervolgd op pagina 21 onderaan.

BRUZZELSE TAALTOESTANDEN

Bruzz is een hoogst aangename stadsradio/televisiekanaal/magazine met vaak bijzonder interessante zaken over het reilen en zeilen van onze kosmopolitische hoofdstad.

Daarbij horen uiteraard ook de problemen die Vlamingen ondervinden om hun taalrechten te doen gelden. Dat is een heel oud zeer, maar de discrepantie tussen de taalwetten en de realiteit lijkt steeds meer op een onmogelijke spagaat. De Brusselse vicegouverneur Jozef Ostyn bond in zijn jaarverslag, vlak voor 11 juli, de kat de bel aan. De taalwetten bestaan, maar hij botst te vaak op een muur van onwil om ze toe te laten passen. Problemen bij benoemingen van ambtenaren, de OCMW's, de post, Brutele en meest van al nog de... parkeergarages!

Schorsingen, discussies over promoties. Pijnlijke toestanden. Een document dus dat aanzet tot nadenken en zeker de moeite waard om door te nemen.

Maar is er überhaupt een oplossing voor dit oud zeer?

Ik ben zelf geen "flamingant" en als Antwerpenaar werd ik amper met de problematiek geconfronteerd. Bij ons werd er door de joodse medeleerlingen wel wat Frans gesproken op de speelplaats, en tijdens mijn studies in Brussel werd ik een keer afgesnauwd in een bakkerij omdat ik om een *Luikse wafel* durfde te vragen (ik was nog jong en verbouwereerd, dus heb ik ze geen straffe bek teruggegeven). Maar daar bleef het bij. Wel leerde ik veel van aangetrouwde familie uit de Brusselse Rand. De pesterijen door een francofone elite, de discriminatie, het in een hoek drijven van de oorspronkelijke Vlaamse bevolking. Dus ja, ik begrijp hen en heb zelfs lichtjes begrip voor diegenen die er (nogal kinderachtig) nog steeds de gemeenteborden bekladde.

Is dat verleden tijd? Neen. Wie daaraan twijfelt, moet maar eens het gratis krantje "Buurten" van het cultuurcentrum Sint-Genesius-Rode aanvragen. De strijd tussen de huidige Franstalige meerderheid tegen de Vlamingen blijkt vaak bijzonder droef en kortzichtig.

Waar staat de Vlaming in Brussel?

Frans, Engels en Arabisch zijn nu de voertalen, het Nederlands staat dan naast Pools, Spaans enzovoort.

BRUZZ: Er wonen blijkbaar een tien procent Vlamingen in Brussel. Uit de laatste taalbarometer bleek alvast dat slechts zes procent van de ondervraagden Nederlands als thuistaal had, maar dat ruim zestien procent verklaarde goed Nederlands te kennen.

Tien percent, dat zou toch een mooie en opvallende groep moeten zijn. Maar dat is niet zo. Zelfs Nederlandersbrabbelen Frans i.p.v. eersten in hun moedertaal *Hallo* te zeggen. Vlamingen zijn zo vlot ter taal dat ze zelden hun taal opdringen maar vlot overschakelen naar Frans en Engels. Dat is ook een nachtmerrie voor "expats" die Nederlands willen leren...

Het resultaat is zelfs dat Vlamingen al te vaak ook onderling Frans blijven praten. Het heeft me bijvoorbeeld indertijd een jaar gekost om te ontdekken dat mijn Brusselse slager in feite Vlaams* sprak! En dat was niet het enige geval.

Er woont weliswaar een mooie, dynamische groep trendsetters in de binnenstad, er zijn honderdduizenden pendelaars en dan veel oude "ketjes" in volkswijken zoals de Marollen, met hun sappige taaltje. Maar zoals wel vaker verdwijnt de volkstaal steeds meer.

Aan de andere kant merk ik wel dat men veel agenten en dergelijke vlot kan aanspreken in het Nederlands. Vaak zijn het Vlamingen, die meerdere talen vlot beheersen (helaas gaat het met die talenkennis bij Vlamingen niet de goede kant op). Tegenwoordig zijn er ook veel dynamische jonge verkopers op de Brusselse markten (vaak van Maghrebijnse afkomst) die een aardig mondje Vlaams* praten (avondschoon!) en er evident fier op zijn. Dat mag ook worden gezegd. Veel anderstalige families sturen hun kinderen bovendien naar Vlaamse scholen, vanwege de hogere kwaliteit en betere omkadering. Dat is positief, maar schept meteen ook de nodige uitdagingen in de klas zelf.

De praktijk

De zoektocht naar meertalig personeel blijkt lastig en dat vertaalt zich bijvoorbeeld in schabouwelijke toestanden in ziekenhuizen: te vaak vindt men er de verplichting tot Vlaamstalige dienstverlening een overbodige last. Maar net daar moeten onthaal en verzorgend personeel toch degelijk de diensten en diagnose kunnen uitleggen aan een patiënt? Anderzijds, moeten die enkele Vlamingen die op hun taalrechten staan, dan meer rechten hebben dan - zeg maar - Syriërs, Polen en Oekraïners?

Het zal hoe dan ook een oud zeer blijven. Ikzelf heb vanmorgen de zondagse nooddienst van dierenartsen gebeld voor een gewonde kater. Keuzemenu ook in het Nederlands, dat begon dus goed. Maar de dame die opnam bleek geen jota Nederlands te kennen. En wat doet ondergetekende Vlaming dan? Die schakelt dienstvaardig en vlot over op het Frans, ook bij de jonge dierenarts zelf. Gewoon om praktische redenen. Het zou niet mogen... maar het is nu wel de realiteit.

En ik blijf overal koppige éerst "goedendag" zeggen, op straat en in de lift. Als broodnodig signaal!

Anne Tilmont

Cfr. Artikel in BRUZZ van 22 juli 2022

(*) De Vlaamse variant van het Nederlands.

In het blad Bruzz luidt vicegouverneur Ostyn de noodklok over de concrete rechten van Vlamingen in de hoofdstad.

Vervolg van het artikel op pagina 19.

Amika (Hongarije) waren de bekendste namen. De internationale slotavond werd grotendeels verzorgd door de enkele aanwezige Oekraïense esperantisten die een ontroerend programma brachten van liederen uit hun vaderland.

Ook voor de excursies was er weer keuzestress. Er was wel een excursiedag zonder parallel programma, maar daarnaast vielen ook een aantal excursies samen met andere programmaonderdelen. De enige excursie waar wij aan deelnamen was het stadsbezoek. Prima georganiseerd en getolkt. Het stadsmuseum is echt de moeite waard, zelfs kinderen zouden er iets aan hebben. Over de andere excursies hoorde ik alleen maar lovende getuigenissen. Zo was er een dagexcursie naar het schiereiland Koerse Schoorwal, het heel lange schiereiland dat begint ter hoogte van Klaipėda en

loopt tot aan Kaliningrad. En ook een excursie naar de Ventė-kaap op de oostelijke oever van de lagune viel bij de deelnemers ten zeerste in de smaak.

Wat me wel tegenviel is dat men, ondanks het ruime budget waarover men blijkbaar beschikt, niet meer had gedaan om Esperanto bij het ruime publiek onder de aandacht te brengen. Het bleef onzichtbaar in de stad.

Om te besluiten. Wie wil genieten van een hoogstaand lezingenprogramma en uitstekende optredens, moet deelnemen aan BET Litouwen. Wie meer prijs stelt op gezelligheid, kiest beter voor een kleinschalige bijeenkomst, zoals Grésillon bijvoorbeeld.

Piet Glorieux

TROTSE ESPERANTISTEN IN BERLIJN

De LHBT¹-Esperantobijeenkomst FIERU! 2022 vond voor de derde keer plaats van 20 tot 24 juli in het Esperantostation bij Berlijn. Het hoogtepunt van de bijeenkomst was de Berlijnse Pride-parade, waaraan esperantisten officieel hebben deelgenomen en waarin ze met Esperantovlaggen mee zijn opgestapt. Om meer te weten te komen, interviewde Libera Folio Ralf Froehlich.

Libera Folio: Waar komt de idee voor de bijeenkomst vandaan en wat is er zoal gebeurd?

Ralf Froehlich: – Het Esperantostation geeft onderdak aan evenementen van esperantisten en andere bewegingen en creëert ook eigen evenementen. Onze missie is om Esperanto, de Esperantobeweging en de cultuur van onze regio te ondersteunen en te werken aan mensenrechten en democratie. Met FIERU! maken we het mogelijk voor LHBT'ers om op een leuke manier en voor weinig geld samen te komen en deel te nemen aan de beroemde en grote Pride-optocht in het nabijgelegen Berlijn.

- We zijn naar een strand geweest in de buurt van het Esperantostation en hebben uitstapjes gemaakt naar interessante plaatsen in de regio, bijvoorbeeld naar tweetalige steden met een Sorbische minderheid. Het zou leuk zijn als FIERU! een traditie wordt, georganiseerd door esperantisten, hetzij in het Esperantostation, hetzij op een andere plaats.

Waarom is het belangrijk om een bijeenkomst voor LHBT'ers te houden in het Esperanto?

- Ten eerste is het gewoon een manier om samen te zijn voor een specifieke groep esperantisten die gewoonlijk in de minderheid zijn. Wij esperantisten kennen het bevrijdende gevoel van deel te nemen aan een Esperanto-evenement en er niet meer alleen te zijn tussen anderen; hetzelfde geldt voor LHBT'ers. Daarnaast maken tolerantie en het recht om je eigen identiteit te beleven ook deel uit van de filosofie van het Esperanto. Het is dus belangrijk dat de Esperantobeweging zich op verschillende manieren met deze kwesties bezighoudt.

Hoe wordt Esperanto bekendgemaakt tijdens de optocht?

- Elk jaar brengen we enkele esperantisten bij elkaar die vlaggen en borden klaarmaken. Op die manier is Esperanto zichtbaar tijdens de demonstratie. Meestal voegen Berlijnse esperantisten en toevallig aanwezige Esperantosprekers en sympathisanten zich bij de groep tijdens de Pride-optocht.

Hoe zit het met de LHBT-mensen binnen het Esperanto? Is hun situatie voor verbetering vatbaar?

- Esperanto is inderdaad een spiegel van de rest van de wereld. In bepaalde milieus is men zeer open en respectvol. Maar er zijn ook extremistische, religieuze bewegingen of politieke haters van LHBT'ers die de Esperantobeweging van buitenaf beïnvloeden. Stel je een congres in Rusland voor waar een lezing of bijeenkomst van LHBT'ers zou worden aangekondigd. Het leven van de deelnemers zou in gevaar zijn!

- Ook op sociale netwerken kan je makkelijk zien hoe esperantisten meehelpt met de verspreiding van propaganda, bijvoorbeeld door de Russische regering, tegen een niet-discriminerende samenleving. Er zijn zeker heel wat LHBT-mensen die niet open durven te zijn over hun identiteit in de Esperantowereld, maar anderzijds zijn veel plaatsen binnen Esperantujo goede plekken om veilig je eigen identiteit en persoonlijkheid te beleven. Het loont ook de moeite om even na te denken over het feit dat er maar weinig LHBT-vrouwen in het Esperanto zichtbaar zijn. Zijn ze er niet, of durven ze zich niet te outen? En wat zouden we daaraan kunnen doen?

Interview: Robert Nielsen
uit Libera Folio dd. 22 juli 2022

vertaling: Yves Nevelsteen m.b.v. Google Translate

¹ LHBT is een afkorting voor lesbisch, homo-seksueel, biseksueel en transgender.

WAT ZIJN JOUW REISPLANNEN VOOR HET NAJAAR?

Corona lijkt helemaal vergeten. Er worden weer volop Esperantobijeenkomsten georganiseerd. Ziehier een selectie.

10-a Esperanto sur la strando | 8 - 11 septembro 2022 en Gdańsk (Pollando). Ĉiujara 3 (4)-taga aranĝo ĉe la Balta Maro.

LingvaFest' | 9 - 11 septembro 2022 en Halbe (ĉe Berlino, Germanio) Lingva Festivalo en Halbe kun tuttaga Esperanto-kurso 9 septembro.

2-a GEJ-Semajnfino | 16 - 18 septembro 2022 en Braunschweig. Kunveno de la germana EO-junularo.

Kongreso de Ĉeĥa Esperanta-Asocio | 16 - 18 septembro 2022 en Pardubice. Ni preparas en la urbo de mielkuko la Kongreson de Ĉeĥa Esperanta-Asocio.

Restado en naturista centro en Sérignan Plage Nature | 17 - 24 septembro 2022 en Sérignan. INOE organizas esperantan restadon en belega kaj sunplena naturista centro Le Sérignan Plage Nature, en suda Francio.

Esperanto-kurso en Senegal, prepare al la 8-a Afrika Kongreso de Esperanto | 19 septembro - 23 decembro 2022 en Dakaro. Intensiga kurso por baki 20 solidajn novajn esperantistojn.

Mez-Anglia Semajnfino Esperantista | 22 - 26 septembro 2022 en Wellesbourne. Kvartaga semajnfino por verŝajne inter 10 kaj 20 esperantistoj, dum kiu ĉefe estos uzata Esperanto.

Arkones | 23 - 25 septembro 2022 en Poznań (Pollando). ARTAJ KONfrontoj en ESperanto, sendependa kultura kaj arta esperantista aranĝo.

Beneluksa Kongreso - Koruso-pacevento | 23 - 25 septembro 2022 en Ieper. Kongreso kiu koincidas kun internacia Koruso-pacfestivalo. <https://benelukso.be/kongreso>

62-a Argentina Kongreso de Esperanto (AKE) | 7 - 10 oktobro 2022 en Bonaero. Landa kongreso de argentinaj esperantistoj.

10-a Esperantista Migrado Aŭtuna 2022 | 9 - 14 oktobro 2022 en Detmold (Germanio). Dum tiu EMA ni migrados en amika rondo de esperantistoj, en kaj apud la Teŭtoburga Arbaro - mezalta montaro kun belaj vidaj kaj apudaj vastaj, ondaj ebenaĵoj.

Esperanto Studosemajnfino | 14 - 16 oktobro 2022 en Bornerbroek (Nederlando). Por komencantoj, komencintoj kaj progresantoj

30-a KEKSO | 21 - 23 oktobro 2022 en Kinkel (Germanio). GEJ kaj JEFO invitas vin al la 30-a Kreema Esperanto-Kurso

16a Internacia Esperanto-Renkontiĝo de Meditado | 31 oktobro - 3 novembro 2022 en Daegu (Suda Koreio). Organizas ĝin la Esperantista Asocio de Ŭonbulismo.

10-a Azia-Oceania Kongreso de Esperanto | 3 - 6 novembro 2022 en Busan (Suda Koreio). Temo: Nova vojo por la Esperanto-movado post kronviroza krizo

8-a Granda lokŝumado en Bratislavo (Slovakio) | 10 - 11 decembro 2022 en Bratislavo. Antaŭkristnaska kunveno.

8-a Afrika Kongreso de Esperanto | 26 - 30 decembro 2022 en Thiès (Senegal). Ĉiu-trijara renkontiĝo en Afriko por afrikaj kaj alikontinentaj esperantistoj.

13-a Junulara Esperanto-Semajno (JES) | 28 decembro 2022 - 4 januaro 2023 en Oranienburg. Granda novjara junulara Esperanto-aranĝo.

Een overzicht van alle evenementen kan je vinden op <https://eventaservo.org>. Een lijst met internationale bijeenkomsten, zoals je vroeger kon vinden op de internacia kalendaro de eventoj.hu, vind je op <https://eventaservo.org/j/2022>

Contactadressen in Vlaanderen

www.esperanto.be/groepen

ANTWERPEN

Esperanto-Antwerpen, p/a Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen,

tel.: 03 234 34 00 www.esperanto.be/antwerpen

esperanto-antwerpen@esperanto.be

La Verda Stelo: Ella Strug (voorzitter)

BRUGGE

Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, BE-8310 Brugge,

tel.: 050 67 51 78, heidi.goes@gmail.com

<https://paco-kaj-justeco.weebly.com>

GENT

La Progreso, Katja Lödör, Peter Benoîtlaan 117, BE-9050 Gentbrugge,

tel.: 09 230 16 77, gent@esperanto.be - www.esperanto.be/gent

Poëzie op de Lijnbaansite Oostende

Op zaterdag 10 september 2022 om 15.00u organiseert La Konko een poëtische verkenning van de Lijnbaanstraat, een groene oase in de stad Oostende. We luisteren naar muziek en poëzie in het Nederlands en in het Esperanto. Anne Brabant brengt poëzie. Florian Lievens begeleidt en speelt cello. Achteraf zingen we de Europese Hymne. Iedereen welkom! Alle info via anne.brabant@telenet.be

Geokaŝado kun steloj

La 14an de septembro la loka grupo de Loveno, Esperanto 3000, organizas promenadon tra la urbo kun geokaŝado. Ni renkontiĝos je la 14h ĉe la stacidomo de Loveno. Ne timu, se vi ne scias kio estas geokaŝado. Ni klarigos ĉion kaj ekzistas ampleksa vikipedia artikolo pri la temo: <https://eo.wikipedia.org/wiki/Geokaŝado>. Anoncu vin ĉe Lode Van de Velde (lodchjo@yahoo.com) aŭ simple venu tien.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo

Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00

info@fel.esperanto.be, www.esperanto.be

Belga Esperanto-Federacio (BEF): Kristin Tytgat, kristin.tytgat@skynet.be

www.esperanto.be/bef

ILEI-Belgio (Esperanto-leraars): Marc Cuffez, Torhoutsesteenweg 453/0003,

BE-8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.com

www.ilei.info

Verdaj Skoltoj

p/a Valère Doumont, Rue des Champs, 3 5060 Sambreville, tel.:0485

517 552; info@verdajskoltoj.net - www.verdajskoltoj.net

Valona Esperanto-asocio, V.Esp-o

p/a Jean Annet, Rue de la Terre Franche 31 - 5310 Eghezée,

tel.: 0495 10 32 30, esperanto.wallonie@gmail.com

Esperantista Brusela Grupo vzw (EBG) sekretariejo: p/a Yves De

Keyzer, Perkstraat 78, BE-1630 Linkebeek tel.: 0498 04 00 95;

sekretario@esperantobruselo.org - www.esperantobruselo.org/nl

Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, BE-1640 Sint-Genesius-Rode

Esperanto Nederland, secretaris, Ineke Emmelkamp,

Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, tel.: +31 (0)50 5718842

sekretario@esperanto-nederland.nl

www.esperanto-nederland.nl/groepen

Hoofdkantoor van de Esperanto Wereldvereniging/Centra Oficejo

de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam,

tel.: +31(0)104 361 044, uea@co.uea.org - www.uea.org

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Nicky Janssen

Ondervoorzitter: Ivo Vercammen †

Secretaris: Piet Glorieux

Penningmeester: Kevin De Laet

Bestuursleden: Yves Nevelsteen, Johan Van Eenoo

www.esperanto.be/horizontaal

Giften vanaf 40,00 euro aan de VEB komen in aanmerking voor belastingvermindering.